

Entrevista a...

Pere Ríos, secretari general de l'STEI entre els anys 1977 i 1981

Montserrat Nadal,
coordinador de Pissarra

Ens podries comentar com varen ser aquells moments de l'inici de tot plegat. En una paraula, d'on venim?

Anys abans de la mort del dictador, els anys 70 i 71, ja va tenir lloc qualche reunió tumultuosa de mestres estatals a la seu de l'antic SEM (Sindicato Español de Magisterio) en què es reclamaven millores professionals, com lliurar-nos de l'obligació de fer feina o d'anar a missa els dissabtes, amb d'altres de caire econòmic. És, però, a partir de 1976 en què s'inicien les primeres mobilitzacions de mestres estatals a tot l'Estat per demanar millores educatives: autonomia de centres, elecció democràtica de directors, ràtios de 30 en lloc dels 40 d'aquell temps; millores professionals, com la convocatòria d'oposicions per a interins; a més de llibertat sindical, a les quals el Ministeri respongué amb la convocatòria d'eleccions a un representant per província el mes d'octubre de 1976, per tal de negociar amb els elegits. En el nostre cas, la coordinadora de mestres estatals que representàvem un grapat de centres de Mallorca i de Menorca i portàvem la

mobilització, decidírem presentar en Pere Carrió i no jo mateix, per diversos motius.

Es presentaren dos candidats i guanyà, per molts pocs vots de diferència, Toni Bergas, candidat més oficiós i que, un any més tard, s'integraria a l'ANPE. Malgrat la seva victòria, Bergas acceptà tot d'una formar un consell assessor integrat per Pere Carrió i jo mateix que, juntament amb representants de cada centre escolar públic, fou l'embrió del sindicat de mestres estatals. En l'àmbit de l'Estat, els representants provincials es reuniren com a coordinadora estatal, la qual inicià les negociacions amb el Ministeri i, alhora, el procés constitutiu de la Federació UCSTE.

Com s'arriba a la constitució del sindicat unitari, que després seria l'STEI?

El mes d'abril de 1977 vàrem fer una consulta en què participaren 882 mestres estatals, d'un total de 1500. Els vots favorables a posar en marxa un sindicat unitari varen ser 568, amb la voluntat ferma d'unificar en una sola

organització el sector de mestres estatals i el d'ensenyança privada. Mesos després, en el juny de 1977, en una assemblea de mestres estatals, que comptà amb la presència de 240 assistents, es ratifica la decisió de fer

feina de manera conjunta amb les companyes i els companys de privada.

Dia 16 de desembre de 1997, es constitueix la Comissió Executiva amb dues seccions: una de mestres estatals, presidida per jo mateix; i una de privada, amb en Pere Polo al capdavant. La secció estatal estava formada per Miquel Reynés, que es cuidava d'organització; Fernando Zolle, responsable d'activitats; i Joan Mora, que duia l'àrea de recerca pedagògica; i la privada, per Paco Amaya i Jaume Calafat, responsables d'organització, Pep Lluís Pitarch en tasques d'informació (Pissarra) i Biel Palmer, d'administració i finances.

Quins varen ser els trets identificadors de l'STEI des del primer moment? Com volíeu que fos?

Entre d'altres aspectes, que fos un sindicat unitari, de classe, que tengués com a línies d'actuació més clares la democratització dels centres i del sistema educatiu, en relació a l'autonomia i la gestió participativa; la defensa de la llengua catalana en l'ensenyament de les Illes Balears, – més enllà de ser una assignatura més de les que integren el currículum –, començant per allà on es pogués des del respecte a l'idioma del nin en el moment de la seva incorporació a l'escola. També volíem que fos una entitat que treballàs de valent en el foment de la nostra autonomia, en l'elaboració de propostes per al nostre Estatut d'Autonomia; que implicàs i acollís tots els sectors de l'ensenyament, tant l'ensenyança pública, com la privada, com també les companyes i els companys de la universitat.

Vares estar un temps al capdavant de la revista Pissarra. És així?

Sí, durant la publicació dels catorze primers números; ja que a partir de llavors se'n va fer càrrec n'Albert Catalan. Les persones que en aquell moment teníem cura de tot allò relacionat amb la Pissarra, tant les tasques de redacció com d'impressió i maquetació, eren, a part de jo, en Pep Lluís Pitarch, en Miquel Reynés; de manera ocasional també ens ajudaven en Joan Mora i en Tomàs Martínez.

Entre el mes de setembre de 1977 i el desembre de 1978, es publicava una Pissarra cada quinze dies. Durant aquest període de temps, vàrem fer tres monogràfics: un dedicat a en Gabriel Alomar, un altre a Recerques lingüístiques, i un tercer que era un dossier dedicat a la Setmana de Renovació Pedagògica que s'havia duit a terme a la Colònia de Sant Pere. A partir del mes d'abril de 1978, en què es va editar un número dedicat a l'educació especial, la publicació de la Pissarra va passar a ser mensual.

Des de la revista Pissarra vàrem tenir sempre molt d'interès en donar a conèixer i, alhora, impulsar la renovació pedagògica, un altre dels trets distintius de l'STEI des dels seus inicis. Per aquest motiu, l'any 1979 vàrem recuperar l'Escola d'Estiu, que no s'havia fet l'any anterior; i també demanàrem que s'hi implicàs el Govern preautonòmic que hi havia aleshores. En certa manera, els vàrem demanar empara perquè l'Escola d'Estiu pogués tenir continuïtat.

Com eren les relacions entre els representants dels treballadors i l'Administració en aquella època?

Fins al gener de 1978, fatals. En aquell moment hi havia molta de pressió en tot allò referent a les plantilles dels centres, referent a una qüestió tan bàsica com poder disposar de tot el professorat necessari a l'hora de començar el curs, per exemple. D'aquella època record moments de tensió com algunes vagues que es varen fer, el novembre de 1976; o també algunes adjudicacions presencials de professorat a l'institut Ramon Llull molt conflictives.

Tot això va canviar per complet amb l'arribada a la Delegació d'Educació d'en Guillem Puerto, un autonomista convençut, que va establir, des del primer moment, una relació de comunicació i de col·laboració amb el nostre sindicat, ja unificat mesos abans. De fet, la vaga de mestres estatals del 18 abril al 5 de maig de 1978, majoritàriament seguida a les Illes, gaudí d'un bon respecte per part de la Direcció Provincial.

Quins creus que són els grans reptes del nostre sistema educatiu per al futur més proper?

La majoria d'ells estan recollits en el document del Pacte Educatiu de les Illes Balears, entre els quals esmentaria alguns aspectes com una millora en la formació inicial dels docents, així com també fer més èmfasi a l'hora de seleccionar les persones que volen estudiar Magisteri, amb una mena de filtre que allunyi de la professió docent qui no té les aptituds necessàries (per exemple, considerar que no es pot dedicar a la docència una persona que no tenguí capacitat d'empatia, de posar-se en el lloc de l'altre).

Un altre factor que em sembla necessari és acabar amb els "privilegis" dels docents tant de l'ensenyament públic com del concertat, en el sentit que els directors dels centres disposin de l'autonomia necessària per a seleccionar, amb criteris democràtics i d'acord amb el consell escolar del centre, una part del seu professorat. En aquest mateix sentit, cal incidir en conceptes com l'autonomia dels centres i el rendiment de comptes amb l'Administració educativa, en funció dels recursos de què disposin.

També pens que és molt adient fer feina en la millora de la formació del professorat, així com també de disposar d'una bona dotació de recursos per poder atendre en condicions la diversitat a les nostres aules. En aquest sentit, som de l'opinió que tots els docents, tant de primària com de secundària, han de fer de mestres d'atenció a la diversitat; han de tutoritzar tots els seus alumnes. Altres qüestions que consider bàsiques en aquest punt és que és imprescindible la distribució equitativa dels alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu entre tots els centres sostinguts amb fons públics, que cada centre ha de trobar la seva fórmula per atendre la diversitat, i que l'ensenyament en règim cooperatiu és el més adequat per a aquest tipus d'alumnat.

Moltes gràcies, Pere, pel temps que has dedicat i, sobretot, per tants anys dedicats, des de distints vessants, a la millora del nostre sistema educatiu; com a company i militant a l'STEI, com a mestre i com a inspector. ■